

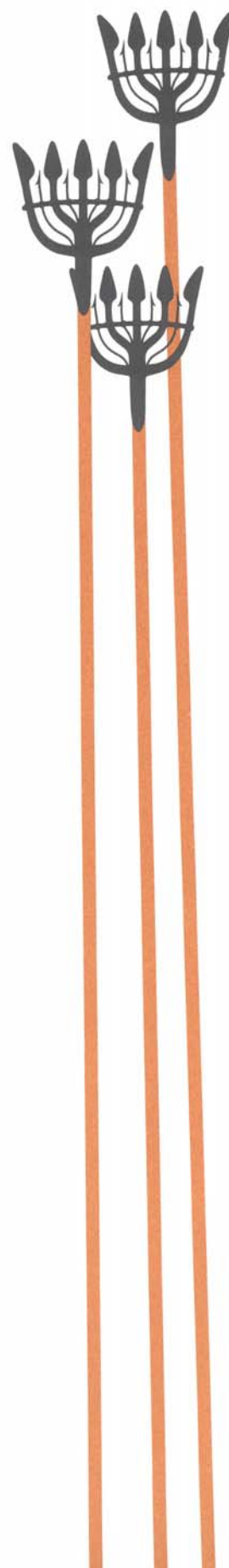
Lampan 2 och 3

Karlskrona och Augerum socknar,
Karlskrona kommun

Kulturlandskapsutredning

Blekinge museum rapport 2005:18
Mikael Henriksson

Bakgrund

Inför en eventuell ändring av detaljplanen för fastigheterna Lampan 2 och Lampan 3 i Karlskrona respektive Augerum socknar, Karlskrona kommun beställde exploatören en kulturlandskapsutredning av Blekinge museum. Läns museets arbete utfördes av antikvarie Mikael Henriksson, och avsikten med föreliggande rapport är att den skall utgöra ett aktuellt underlag för planärendets fortsatta hantering. Kulturlandskapsutredningen har i sin helhet bekostats av exploatören.

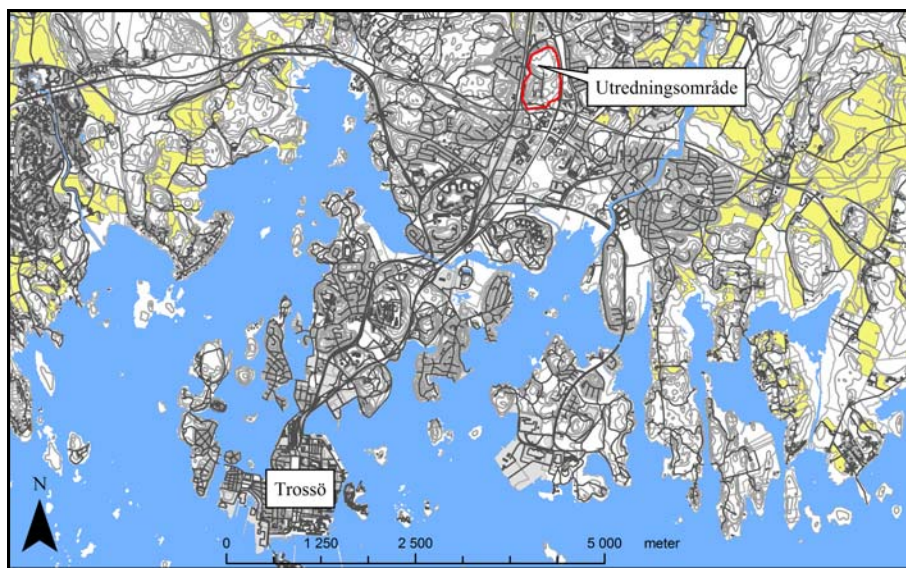

Fig.1 – Utredningsområdet i förhållande till Karlskrona tätort.

Topografi och kulturhistoria

Det aktuella utredningsområdet är beläget omkring 3,5 km NNO om Trossö och Karlskrona centrum. I söder gränsar området mot E22 och det kringgärdas i övrigt av Kustbanan och Väg 28. Terrängen präglas framför allt i norr i stor utsträckning av kuperad hållmark. Höjdnivåerna varierar mellan 15 och 35 m ö h. I områdets östra och södra delar finns mer flacka och låglänta partier och i mindre omfattning även öppen mark. Utredningsområdet är bevuxet med blandskog, vilken inom hållmarken domineras av tall och i resten av området av lövskog.

Det finns inga registrerade fornlämningar inom utredningsområdet, men i dess närhet finns rester av två järnåldersgravfält (se bilaga 1: RAÄ 68, Karlskrona sn resp. RAÄ 48, Augerum sn). Utredningsområdet har tidigare i huvudsak legat som utägomark till Vedeby by, och Laga skifte genomfördes här år 1842.

Fastigheterna Lampan 2 och 3 är i nuläget detaljplanerade som industrimark, och ett antal industrier finns idag etablerade inom utredningsområdets SV del. Den största fabriksbyggnaden togs i drift 1970 av KF-ägda Lumalampan, och den numera avyttrade lysrörproduktionen drivs idag på samma plats av Aura Light AB (se bilaga 1). Karlskrona bågskytteklubb har lokaler i utredningsområdets sydligaste del och sedan 1984 nyttjar man framför allt hagmarkerna i SO för jaktbågskyttebanor.

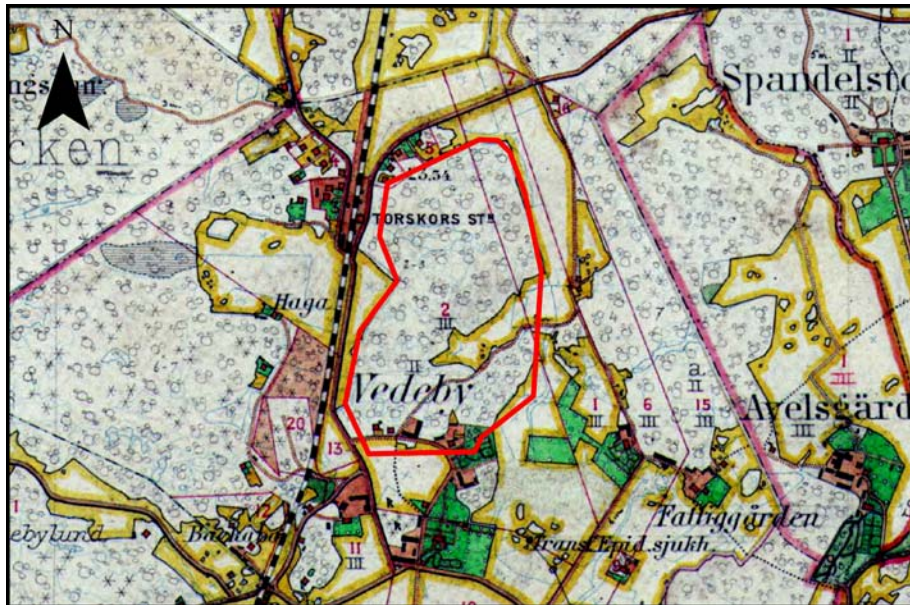

Fig.2 – Utredningsområdet markerat på Häradskartan från tiden kring 1:a Världskriget.

Utredningens genomförande

Utredningen inleddes med övergripande kart- och arkivstudier och kompletterades med en syn av det aktuella områdets kulturmiljöer. I samband med denna översiktliga inventering av utredningsområdet gjordes även en digital fotodokumentation.

Resultat och diskussion

Utredningsområdet speglar i all sin topografiska otillgänglighet en ganska typisk utmark, vilket tydligt satt sin prägel på de mänskliga aktiviteter som kan knytas till platsen. De enda synliga spåren av äldre bebyggelse utgörs av en magasinsbyggnad, idag benämnd "Prylladan" (se fig.3), från tiden kring sekelskiftet 1800/1900 med en ursprunglig koppling till Vedeby by. Hag- och ängsmarkerna är kringgårdade av stenmurar (se bilaga

2c) och i stor utsträckning fria från sly och kraftigare undervegetation. Även i övrigt finns rester av stenmurar relativt bibehållna på ytterligare ställen i terrängen (se bilaga 2b).

Fig.3 – "Prylladan" i den sydöstra delen av utredningsområdet, fotograferad mot NV.

En bevarad markväg löper genom området i NO riktning. Dess början finns strax öster om bågskytteklubbens föreningsstuga, och den mynnar vid väg 28. Det mesta tyder på att detta är samma väg som även tidigare gick genom utmarken och som sådan finns med på 1758 års geometriska karta över området (se fig.4).

Fig.4 – Utmarken inom utredningsområdet enligt geometriska karta från 1750-talet.

Den tämligen otillgängliga lokalens sentida strategiska värde bekräftas inte minst av de otaliga spår efter diverse militära installationer, vilka till del än idag är skönjbara inom utredningsområdet. Höjderna vid Torskors, invid de viktiga väg- och järnvägsstråken, har varit av oerhört stor betydelse för hela örlogsstadens landförsvar, inte minst kring 2:a världskriget (se ex. Högberg, L. & Sjöblom, J. 2005 s.27-28). Framför allt rör det sig här om stridsvagnshinder (se bilaga 2d), men även rester av raserade/igenfyllda konstruktioner under mark finns på ett flertal punkter i terrängen (se fig.5).

Fig.5 - Rest av skyttevärn(?) invid Väg 28, fotograferat mot N.

Två delområden inom Lampan 2 och 3 kan sägas ha viss arkeologisk potential. Det ena ligger i Vedebygravfältets förlängning, direkt norr om E22. Det andra utgörs av hag- och ängsmarkerna inom utredningsområdets östra del (se bilaga 1). Det kan inte uteslutas att spår av fornlämningar kan komma att påträffas här i samband med ett planerat exploateringskedje. Av denna anledning bör därför kompletterande arkeologiska sökschaktningar komma till stånd på dessa lägen i god tid innan eventuella markförberedande åtgärder påbörjas inom planområdet.

Figurförteckning

Fig.1 – Utredningsområdet i förhållande till Karlskrona tätort.

Fig.2 – Utredningsområdet markerat på Häradsekonomiska kartan 1915-19.

Fig.3 – Magasinsbyggnaden ”Prylladan” fotograferad mot NV.

Fig.4 – Vedeby nr 1-9. 1758, Åbodelning på skog/skogsmark, Akt LMS: I3-40:2

Fig.5 – Militär anläggningsrest invid Väg 28, fotograferad mot N.

Bilagor

Bilaga 1 – Utredningsområdet markerat på Fastighetskartan.

Bilaga 2 – Fotodokumenterade miljöer inom utredningsområdet.

Källor

Skriftliga källor

Högberg, Leif & Sjöblom, Jörgen. 2004. Blekinge. Det hemliga landskapet. Första delen. Fort och Bunker 2004.

Otryckta källor

Diverse arkeologiska rapporter i Blekinge museums arkiv.

Övriga källor

Fornminnesregistret

Diverse kartor ur Lantmäteriverkets kartarkiv

Administrativa uppgifter

Blekinge museum dnr: 140-0119-05

Undersökningstid: 2005-06-22 – 2005-06-23

Personal: Mikael Henriksson

Läge: Fastighetskartan, blad 3F 6h Skärva/Torskors

Koordinatsystem: Plan 2,5 gon W Blekinge 10.

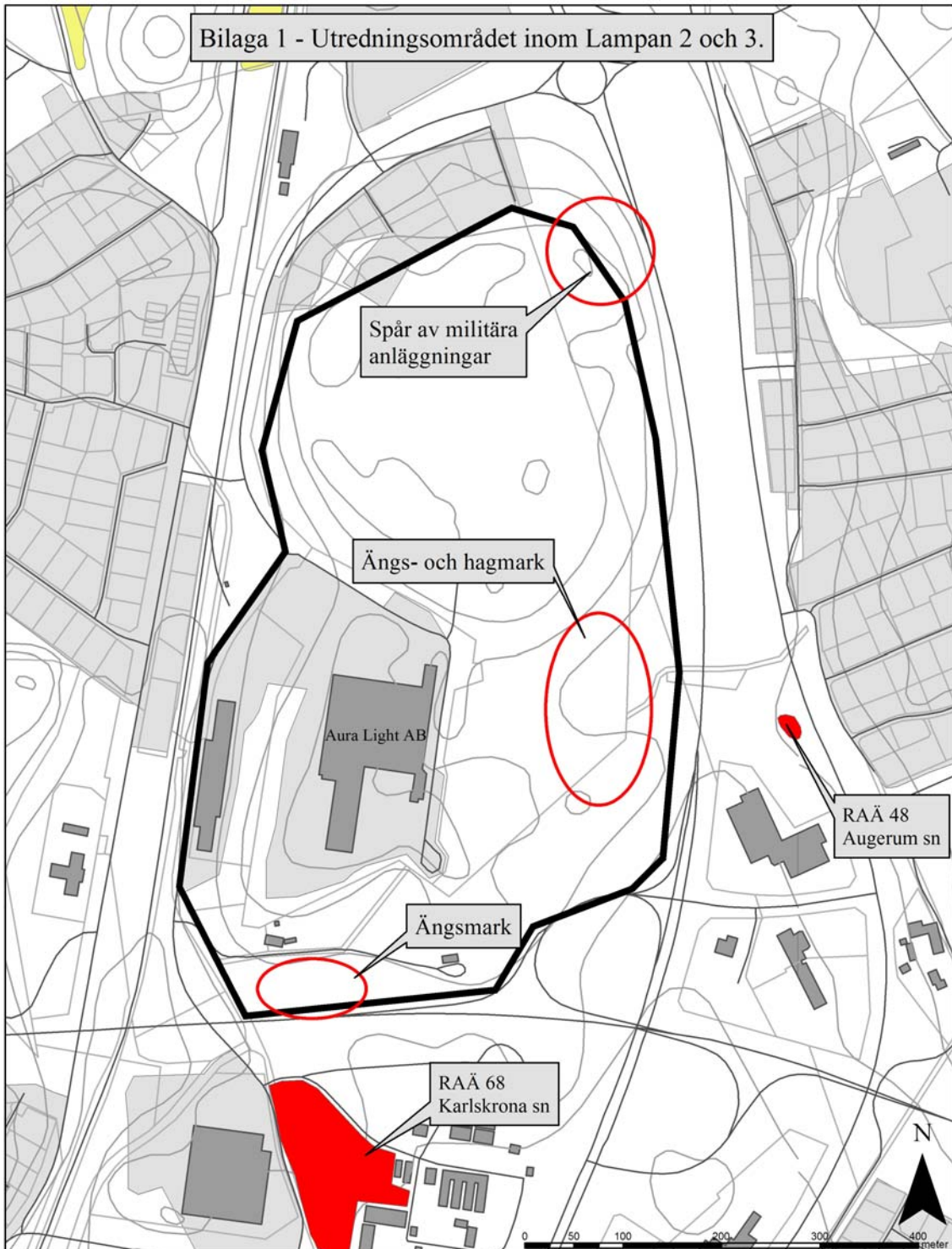
Koordinater för utredningsområdets sydvästra hörn: x: 6230916 y: 1489441

Dokumentation: 63 digitala fotografier förvaras i Blekinge museum.

Fynd: Inga fynd

Kartanvändning: ©LMV, Gävle, 2005 resp. ©LMV 2005. Ur Historiska Kartor™

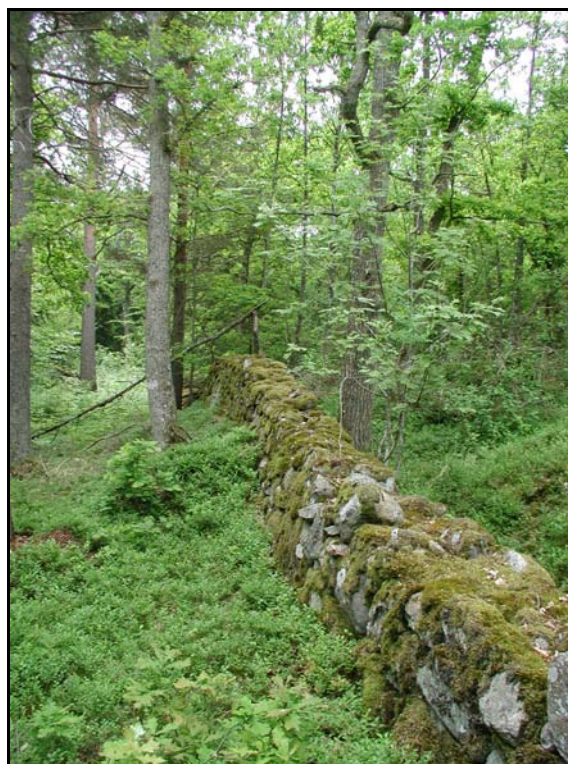
Bilaga 1 - Utredningsområdet inom Lampan 2 och 3.

Bilaga 2 – Fotodokumentation i samband med kulturlandskapsutredning Lampan 2 resp. 3

Bilaga 2a – Våtmarksområde öster om hållmarken.

Bilaga 2b – Bevarad stenmur inom den nordöstra delen av utredningsområdet.

Bilaga 2c – Hag- och ängsmark inom det sydöstra delområdet.

Bilaga 2d – Stridsvagnshinder inom den nordöstra delen av utredningsområdet.